

Uporaba najpogostejših pojmov pri katastrski klasifikaciji zemljišč

V Sloveniji je po podatkih zemljiškega katastra (Bilance površin, 1995) 33,6 odstotka kmetijskih obdelovalnih površin (katastrske kulture: njiva, vrt, hmeljišče, sadovnjak, plantažni sadovnjak, vinograd, travnik in barjanski travnik), ki v skladu s pravili katastrske klasifikacije predstavljajo svojevrstno proizvodno sposobnost zemljišč. Ob tem se nehote spomnimo na bonitiranje, kategorije, kulture, analize tal in še marsikaj, kar skupaj prispeva k rezultatom, ki so v postopku katastrske klasifikacije tudi upoštevani, samostojno uporabljeni pojmi pa so si (lahko) tudi v nasprotju.

Na področju vrednotenja, vrednosti in cenitve zemljišč prihaja pogosto do zamenjav pojmov (bonitiranje, klasifikacija, komasacija, kategorizacija, bonifikacija, boniteta itd.), saj so nekateri pojmi v tesni povezavi z določeno službo (npr. katastrska klasifikacija v povezavi z geodetsko službo), drugi pa se uporabljajo v več različnih službah (npr. kategorizacija zemljišč, kategorije, vrednostni razredi) in imajo lahko širši pomen. Prav to me je vzpodbudilo, da poskusim vsaj v ožjem strokovnem krogu sprožiti razmišljanje o tem, kako razumemo in uporabljamo pojme v zvezi s tlemi in zemljišči v povezavi z obstoječo zakonodajo na področju zemljiškega katastra in katastrske klasifikacije. Običajno se srečamo s pojmom vrednotenja zemljišč pri nakupu oziroma prodaji zemljišča – parcel. Pogosto so prizadete stranke nejevoljne, ker je po njihovem prepričanju zemljišče vrednoteno predrago ali prepoceni.

Vrednotenje zemljišč ne pomeni istočasno tudi cenitve zemljišč! Za vrednotenje zemljišč so pomembni naravni in gospodarski pogoji (eno od takšnih vrednotenj zemljišč je tudi katastrski dohodek kmetijskih zemljišč), cenitev zemljišč (seminar, 1996) pa se v postopku katastrske klasifikacije ne izvaja! Namen cenitve kmetijskih zemljišč (posevkov) in kmetij je lahko javnopraven (npr. za potrebe prisilne prodaje, obdavčenja, razlastitve in podobno) ali zasebnopraven (npr. pri prodajah, dedovanju, delitvi kmetijskih zemljišč in kmetij in pri določanju odškodnin za škode, povzročene na kmetijskih zemljiščih in rastlinah). Cenimo lahko tudi samo vrednost kmetijskih zemljišč ali samo vrednost posevkov (rastlin), lahko pa tudi oboje skupaj (npr. vrednost zemljišča in posevkov zaradi izgradnje komunalne infrastrukture). Cenimo tudi odškodnino zaradi zmanjšanja možnosti pridobivanja dohodka na preostalih zemljiščih, v odškodninskih postopkih, pri razlastitvah in pogodbenih odkupih namesto razlastitve.

Ob predstavitvi najbolj pogosto uporabljenih pojmov, ki se uporabljajo v postopkih katastrske klasifikacije, so zunaj geodetske službe dopustne tudi drugačne interpretacije. Vsekakor pa je treba razlike čimprej uskladiti ter jih posredovati vsem uporabnikom.

Tla (angleško: soil, nemško: Boden) so preperel in spremenjen površinski del litosfere (Stritar, 1973), v katerem uspevajo rastline. To je samo ena od številnih definicij za tla, vse pa imajo skupno izhodišče, da omogočajo rast in prehrano rastlin. Kadar imamo v mislih tla, še ne vemo za vegetacijo, osonečenje, nagib, obliko itd., vse to je zajeto v logični nadgradnji tal – zemljišču.

Prst (soft soil, Erde) – so s humusom bogata tla, uporablja se tudi kot drugi izraz za tla. V pedologiji se izraz prst ne uporablja.

Talni tip tal (soil type, Bodentyp) – sistematska enota v določenem sistemu klasifikacije z značilnimi lastnostmi, ki se bistveno razlikujejo od lastnosti drugih tal. Pedološka karta vsebuje pedosistematske enote (talne tipe).

Humus (humus, Humus) – je obstojen, večinoma tudi temno obarvan del organske snovi, ki nastane, ko se je del rastlinskih in živalskih ostankov razkrojil, preostali del pa humificiral. Splošno pravilo je, da so temnejša tla bogatejša na humusu, vendar pa tudi to vedno ne drži, zlasti ob večji količini vode v tleh.

Horizont (horizon, Horizont) – je plast tal, ki je približno vzporedna s površjem tal in je nastala v procesih geneze tal, od sosednjega horizonta tal pa se razlikuje po fizikalnih, kemičnih in bioloških lastnostih (tekstura, struktura, razvojna stopnja, kislost in druge lastnosti).

Pedosekvenca tal (pedosequence, Pedosequenz) – skupina podobnih tal, v kateri se pojavljajo značilna tla po določenem redu oziroma zaporedju tal. Pedosekvence so bile vrisane na preglednih katastrskih načrtih ob izdelavi agrokarte. Pri bonitiranju tal (pravilnik) uporabljamo navodilo, v katerem je eden od parametrov tudi oznaka geoloških podlag – oznaka skupin, ki imajo podobna izhodišča kot pedosekvence.

Zemljišče (piece of land, Grundstueck) je v zemljiškem katastru opredeljeno s parcelami, ki so nosilci informacij o stvarnopravnih pravicah na zemljiščih, legi, obliki, površini, katastrskem dohodku, katastrskem razredu, katastrski kulturi in vrsti rabe. Zunaj geodetske službe obstajajo tudi drugačne opredelitve zemljišč, odvisno od namena in uporabe.

Vrsta rabe – vsako zemljišče se glede na dejansko rabo uvrsti v eno od skupin vrst rabe, ki so določene z Zakonom o zemljiškem katastru (4 skupine: katastrske kulture, zemljišča pod gradbenimi objekti, zelene površine, nerodovitna zemljišča) in v eno od vrst rabe zemljišč (36), ki so določene s Pravilnikom o vodenju vrst rabe zemljišč v zemljiškem katastru. Kot primer navajam otroško igrišče: v zemljiškem katastru se vodi pod skupino vrst rabe zelene površine, znotraj te skupine pa je v vrsti rabe zemljišč igrišče. V isti skupini vrsti rabe so tudi pokopališča, parki in zelenice.

Raba tal (zemljišč) (land use, Bodennutzung) – v evidencah, ki jih vodijo druge službe lahko obstajajo tudi drugačne (vrste) rabe tal (zemljišč), ki neposredno nimajo nobene povezave z zemljiškim katastrom. Za te so potrebne jasne razlage in opredelitve, saj velikokrat prihaja do nepotrebnih zapletov pri interpretaciji podatkov.

(Proizvodni) potencial zemljišča (production capacity of land, Produktionskapazität des Bodens) je še povsem neuveljavljen izraz za proizvodno sposobnost tal oziroma zemljišča. Čeprav slutimo pomen tega termina (zmogljivost, zmožnost), nemalokrat povzroča dvome in zmedo. Vedeti moramo, kje in v kakšnih krogih bomo uporabili proizvodne sposobnosti zemljišč in kje (če) bomo uporabljali proizvodni potencial zemljišč. V zemljiškem katastru definicije proizvodnega potenciala ni.

Boniteta tal (soil quality, Bonität des Bodens) izraža vrednost oziroma kakovost tal, predvsem glede na rodovitnost (kmetijski slovar). V Sloveniji do leta 1984 nismo

imeli uradne metodologije, po kateri bi lahko vrednotili – bonitirali tla za namene agrarnih operacij in ugotavljanje resursa zemljišč, prometa z zemljišči itd. Šele z objavo Pravilnika za ocenjevanje tal so v Sloveniji nastali pogoji za enotna načela in po predpisani mednarodni klasifikaciji. Bonitiranje tal ima poudarek na pedoloških parametrih, ki so osnova tudi za izdelavo različnih kart in načrtov (komasacija, agrokarta, pedološka karta ...). Predvsem zaradi manjkajočih podzakonskih predpisov so bili podatki o bonitiranju pred letom 1984 sicer korektno interpretirani, vendar pa so v večini primerov potrebni dopolnitve oziroma uskladitve z mednarodno terminologijo oziroma klasifikacijo (barva tal: temnorjava tla so po mednarodni klasifikaciji označena kot 10 YR 2/2). Bonitiranje tal uporabljamo predvsem pri komasacijah, arondacijah in v postopku katastrske klasifikacije, kjer je kakovost tal zelo pomembna. Bonitetni razredi, ki so rezultat bonitiranja tal, niso v nobeni povezavi s katastrskimi razredi, zato je nesmiselno iskati v zemljiškem katastru bonitetne razrede, ker ne obstajajo.

Bonitiranje zemljišč (estimate; evaluation, Bonitierung) je ocenjevanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč ter klimatskih in reliefnih razmer, ki vplivajo na gospodarnost pridelovanja rastlin. V svetu se pojavljajo številne metodologije bonitiranja zemljišč s poudarkom na kakovosti tal za pridelovanje. Vse metodologije imajo skupno lastnost – vezane so na določeno klimatsko območje in dopuščajo številne različice pri posameznem ocenjevanju oziroma bonitiranju zemljišč. Tako je npr. Dokučajev leta 1883 poudarjal predvsem sistematiko geneze tal v različnih klimatskih pogojih, sto let kasneje pa je sicer sistematika tal še vedno v ospredju, pojavljajo pa se že novejši pogledi in metode za vrednotenje (bonitiranje) zemljišč na osnovi pridelka, ki ga lahko da zemljišče. Tudi dosedanje metodologije vrednotenja zemljišč imajo za izhodišče optimalen pridelek, ki ga zemljišče lahko nudi. V zvezi s tem se najpogosteje uporablja pojem proizvodna sposobnost tal – zemljišč.

Proizvodna sposobnost tal – zemljišč (production capacity of land, Produktionskapazität des Bodens) se ugotavlja glede na naravne in gospodarske pogoje za kmetijsko ali gozdno proizvodnjo. V zemljiškem katastru se kot naravni in gospodarski pogoji upoštevajo rodovitnost tal, vpliv klime, nagib, razgibanost, vodne razmere, dostopnost zemljišča, oddaljenost od gospodarskih središč ter možnost uporabe mehanizacije pri obdelavi. Večletno razpravljanje o tem, ali že imamo izdelano metodo za prikaz proizvodne sposobnosti tal, je vpeljalo novo terminologijo in metodo.

Ekonomsko vrednotenje proizvodne sposobnosti kmetijskih zemljišč (land valuation, Bodenbewertung), (Četina, 1987) – metodologija na osnovi naravnih danosti in ekonomskih zakonitosti (razmerij input/output) na določenem zemljišču predlaga optimalno proizvodnjo s podrazličicami ob optimalnem vlaganju v zemljišče in optimalnem pridelku. Metodologija se podrobneje ne spušča v proizvodno sposobnost tal, ker je le-ta že upoštevana pri kolobarju, načelo vrednotenja pa je dohodek – output zemljišča.

Klasifikacija tal (soil classification, Bodenklassifizierung) je sistematično uvrščanje tal v skupine, kategorije ali enote glede na njihove značilnosti, nastale v procesih nastanka (geneze) tal; razvrstitev tal v določene teksturne razrede (vrste tal) glede na določen odstotek gline, melja in peska, ki sestavljajo tla; razvrstitev zemljišč v različne kategorije po njihovih lastnostih in primernosti za določene načine rabe. Poleg

našteti definiciji klasifikacije tal obstajajo še različne šole, kot so: ruska, ameriška, zahodnoevropska in bivša jugoslovanska. Ameriška klasifikacija tal (taxonomija – sistematika, nauk o razvrstitvi) temelji izključno na merljivih lastnostih horizontov, mednarodna – Unescova klasifikacija FAO je mešanica spoznanj ameriške in evropske (predvsem ruske pedološke šole), v Sloveniji pa uporabljamo klasifikacijo tal, ki so jo zasnovali pedologi nekdanje Jugoslavije (Škorić, 1986) in je usklajena z načeli mednarodne klasifikacije.

Katastrska klasifikacija (cadastral classification, Katasterklassifizierung) zemljišč obsega po Pravilniku za katastrsko klasifikacijo zemljišč uvrščanje zemljišč v katastrske kulture, katastrski razred in izpeljavo teh podatkov v zemljiškokatastrskem operatu. Vsako zemljišče se uvršča na podlagi primerjave s standardi – vzorčnimi parcelami, pri tem se upoštevajo vse lastnosti in značilnosti, ki se opravijo v postopku bonitiranja tal, ocene – bonitiranja zemljišča ter meritve (oziroma morebitne ocene) kolobarja in pridelka. Prednost katastrske klasifikacije pred drugimi je v povezavi – primerjavi na znane pedološke, agrotehnične, krajevne, okrajne in klimatološke podatke vzorčnih parcel, preizkušenost metode (območje nekdanje Avstro-Ogrske) in uporabnost podatkov tudi za namene zunaj zemljiškega katastra – pedologija, varstvo in urejanje prostora, možnost postavitve monitoringov ter možnost dnevnega ažuriranja podatkov.

Kategorizacija zemljišč (categorization, Kategoriesirung) je bila v Sloveniji izvedena zaradi varovanja kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti kmetijskih zemljišč. Tako so bila v okviru nekdanjih upravnih občin opredeljena vsa (tudi kmetijska) zemljišča v kategorije od I do VIII, s tem da sta I. in II. kategorija namenjeni izključno kmetijski pridelavi, VIII. kategorija pa je pozidano zemljišče. Te kategorije nimajo nobene povezave s katastrskimi razredi, čeprav jih je tudi osem.

Komasacija (land consolidation, Landwirtschaftliche Nutzflaeche) je agrarna operacija, pri kateri se kmetijska zemljišča zložijo in ponovno razdelijo med prejšnje lastnike oziroma uporabnike tako, da dobi vsak čimbolj zaokrožena zemljišča. Za potrebe vrednotenja zemljišč se v postopku komasacije izdelajo tudi vrednostni razredi zemljišč, ki so potrebni pri vrednotenju starih in dodelitvi novih parcel. Ko je postopek komasacije končan in je odločba pravnomočna, podatki pa uvedeni v zemljiško knjigo in zemljiški kataster, se po 5 letih izvede katastrska klasifikacija na komasacijskem območju.

Vrednostni razredi (value class, Wertklasse) predstavljajo vrednost cenilne enote v tolarjih pri komasacijah in niso v nobeni povezavi s katastrskimi razredi, zato bi bili postopki prenosa vrednostnih razredov ali podatkov starega stanja iz zemljiškega katastra v nove operate nekorektni. V skladu z 32. členom Pravilnika za katastrsko klasifikacijo zemljišč se po 5 letih po končani komasaciji izvede katastrska klasifikacija za celotno komasacijsko območje.

Vrednost zemljišča (land value, Landenwert) je njegova korist (Enotna metodologija), ki se izraža v rodovitnosti zemljišča in z vplivom gospodarskih dejavnikov.

Rodovitnost kmetijskega zemljišča (agricultural land fertility, Landwirtschaftliche Fruchtbarkeit) je opredeljena s katastrsko kulturo in katastrskim razredom in se

odraža v možnosti rabe (kulture) zemljišča (njiva, travnik, pašnik) ter sposobnosti zemljišča za doseganje določenih hektarskih pridelkov.

Sodni cenilci in izvedenci kmetijske stroke uporabljajo izraz, ki je posredno povezan tudi s podatki katastrske klasifikacije. Tako obstaja poleg Enotne metodologije, ki je namenjena izračunu vrednosti kmetijskih zemljišč in gozda tudi odlok, po katerem se izračunava vrednost kmetijskega zemljišča in gozda, uporablja za gradnjo, v postopku denacionalizacije. Nepotrebno je posebej poudarjati, da isto zemljišče z enakimi podatki katastrske klasifikacije po obeh metodah dobi dve različni vrednosti zemljišča.

Katastrska kultura pašnik je s travo poraslo zemljišče, ki ga ni mogoče kositi zaradi slabega prirasta, strmeh, skalovitosti in nedostopnosti, možno pa ga je izkoristiti za pašo. V pašnike se uvrščajo tudi zemljišča, ki so delno ali popolnoma zaraščena z grmovjem, robido ... V Sloveniji se živina pase na travnikih, kjer je pašno-kosni sistem, takšna zemljišča v naravi so lahko kakovostni travniki, kjer je možna večkratna košnja ali pa so celo njive. Naj nas ne zavede splošno mišljenje, da je katastrska kultura pašnik povsod tam, kjer se pase živina.

V **katastrsko kulturo gozd** se uvrščajo zemljišča, ki so strnjeno porasla z gozdnim drevjem, in gozdne poseke, ki se ne obdelujejo oziroma kosijo. Minimalna površina, ki se evidentira v zemljiškem katastru, je 200 m².

Gozd je po Zakonu o gozdovih zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja ali drugim gozdnim rastjem, ki zagotavlja katerokoli funkcijo gozda. Minimalna površina je 500 m². Pri obeh opredelitvah prihaja do neskladij, saj se v zemljiškem katastru upošteva dejansko stanje na parceli (gozdni sestoj), po Zakonu o gozdovih pa poleg različne površine tudi katerakoli funkcija gozda, kar pa si lahko tolmačimo kot možnost drugačne rabe (katastrske kulture) v zemljiškem katastru.

Neplodna zemljišča (unproductive land, Ertragslosesboden) so v zemljiškem katastru tista zemljišča, ki so zaradi naravnih pogojev nesposobna za kmetijsko in gozdno proizvodnjo, npr. plaz, melišče, skalovje, prodišče ...

V skupino vrste rabe **nerodovitna zemljišča** (infertile land, Unfruchtbaresboden) se v zemljiškem katastru uvrščajo vodotoki, jezera, ribniki (če nimajo značilnosti funkcionalnega objekta), močvirja (če se ne uporabljajo za kmetijsko ali gozdarsko proizvodnjo) ter že prej omenjena vrsta rabe zemljišča – neplodna zemljišča. Predvsem v zemljiškem katastru moramo biti zaradi obsežnosti pojma nerodovitno še posebej previdni: neplodna je namreč podvrsta skupine vrste rabe zemljišča – nerodovitna zemljišča.

V Sloveniji se pojem vrednotenja zemljišč različno razlaga predvsem zaradi namenov (kategorizacija zemljišč (kategorisation, Kategorisierung), agrokarta (agromap, Agrokarte), pedološka karta (soil map, Bodenkarte), območja varovanja, komasacija, arondacija (re-adjustment of farm, Arrondierung), agromelioracije, fiskalna politika, spremembe namembnosti ...), posledic in uporabnosti podatkov. Ne glede na to pa so pojmi bonitiranje tal, bonitiranje zemljišč, razne klasifikacije in agrarne operacije osnova za vsak resen pristop k razgovoru in pojmovanju vrednotenja ter gospodarjenja z resursi, ki jih ima Slovenija. Zavedati pa se moramo, da pojmi okrog vrednotenja zemljišč tudi med strokovnimi krogi niso dokončno razčiščeni. Navedeni pojmi so povezani tudi z obdelavo, analizo, meritvijo in primerjavo tal, zemljišč ali parcel, vendar ob nepravilni

uporabi lahko pride do drugačnih razlag aktivnosti, služb, urejevanja zemljišč ... (npr.: bonitiranje tal/katastrska klasifikacija zemljišč), zato isto zemljišče, tla ali parcelo različno vrednotimo za različne namene in interese, temu primerno pa tudi prilagajamo izrazoslovje. Vrednotenje zemljišč ni enako cenitvi zemljišč, pa čeprav izraža določeno vrednost zemljišča. Čeprav je za nekoga neko zemljišče brez vrednosti, to ne pomeni, da to zemljišče dejansko nima svoje vrednosti – cene.

Za konec pa še nekaj, kar bi pravzaprav spadalo k uvodu. Obstaja bistvena razlika med pojmi tla, zemljišče, dobro (kakovostno) in slabo. Tla so preperel in spremenjen površinski del litosfere, v katerem uspevajo rastline. Zemljišče kot površina, ploskev parcele, območje ... pa so logična nadgradnja lastnosti, ki jih imajo tla. V literaturi ni strogega ločevanja med temi pojmi, srečamo pa se na terenu, ko bonitiramo tla in izvajamo katastrsko klasifikacijo zemljišč.

V letu 1995 smo izvedli katastrsko klasifikacijo (Košir et al., 1995) na parceli, ki je bila na nadmorski višini 1 200 m. Tla smo bonitirali in v skladu s pravilnikom dobili 85 točk, kar je za poznavalce bonitiranja tal že veliko število točk, ki jih imajo dobra – kakovostna tla. Vse bi bilo v redu, če parcela ne bi bila močno nagnjena, na obojni strani, obkrožena z gozdom, izpostavljena plazenju, nepravilne oblike in na že omenjeni nadmorski višini 1 200 metrov, kjer je povrh vsega še zelo kratka vegetacijska doba. Ali še vedno menite, da je ta parcela s 85 bonitetnimi točkami za tla zelo dobro zemljišče?

Bodimo pri uporabi in razumevanju teh in še mnogih drugih pojmov pozorni, pa čeprav so včasih na zunaj opazne le majhne razlike. V članku so predstavljeni strokovni izrazi, ki se najpogosteje uporabljajo, zagotovo pa niso vsi. Vsi vaši prispevki, pobude in dopolnitve k že obstoječemu gradivu so dobrodošli in bodo zagotovo našli pravo mesto.

Literatura:

- Bilance površin in katastrskega dohodka. Geodetska uprava Republike Slovenije, 1996*
Četina, A., Metodika za vrednotenje proizvodne sposobnosti kmetijskih zemljišč. Biotehniška fakulteta, 1987
Dokučajev, V.V., Ueber die Theorie der naturlichen Bodenzonen. St. Petersburg, 1899
Enotna metodologija za ugotavljanje vrednosti kmetijskega zemljišča in gozda. Uradni list SRS, 1987, št. 10
Kmetijski tehniški slovar. Biotehniška fakulteta, Ljubljana, 1983
Košir, J. et al., Postavitev osnov katastrske klasifikacije v katastrskem okraju Bovec in Tolmin. Geodetska uprava Republike Slovenije, 1995
Košir, J., Projekt posodobitve sistema in podatkov katastrske klasifikacije. Geodetski vestnik, Ljubljana, 1996, letnik 40, št. 2
Mršič, N., Živali naših tal. Tehniška založba Slovenije, 1997
Munsell soil color charts, Macbeth Division of Kollmorgan Instruments Corporation. New Windsor, revised edition, 1994
Obvezno navodilo za izvajanje pravilnika za ocenjevanje tal pri ugotavljanju proizvodne sposobnosti vzorčnih parcel. Uradni list SRS, 1984, št. 36
Odlok o načinu določanja vrednosti kmetijskih zemljišč, uporabljenih za gradnjo, v postopku denacionalizacije. Uradni list RS, 1992, št. 16
Pravilnik o vodenju vrst rabe zemljišč v zemljiškem katastru. Uradni list SRS, 1982, št. 41
Pravilnik za katastrsko klasifikacijo zemljišč, Uradni list SRS, 1979, št. 28

Pravilnik za ocenjevanje tal pri ugotavljanju proizvodne sposobnosti vzorčnih parcel. Uradni list SRS, 1984, št. 36

Seminarsko gradivo za preizkus strokovnosti sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke.

Ministrstvo za pravosodje, Ljubljana, 1996

Slovar slovenskega knjižnega jezika. DZS, 1996

Soil Survey. US, Department of Agriculture SCS, No. 436, 1975

Stritar, A., Pedologija (kompendij). Biotehniška fakulteta, 1973

Škorić, A., Postanak, razvoj i sistematika tla. Fakultet poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, 1986

Zakon o gozdovih. Uradni list RS, 1993, št. 30

Zakon o kmetijskih zemljiščih. Uradni list RS, 1996, št. 59

Zakon o ugotavljanju katastrskega dohodka, Uradni list SRS, 1976, št. 23, 1988, št. 24

Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti. Uradni list SRS, 1982, št. 44

Zakon o zemljiškem katastru. Uradni list SRS, 1974 št. 16, 1986, št. 42

Janez Košir

Geodetska uprava Republike Slovenije, Ljubljana

Prispelo za objavo: 1998-01-08

Kako se je Slovenija osamosvajala na geodetskem področju

UVOD

Do sprejema amandmajev k zvezni ustavi Jugoslavije v letu 1971 je bila dejansko v pristojnosti federacije celotna geodetska dejavnost. O vseh podrobnostih se je odločalo enotno za celo Jugoslavijo. Na podlagi zveznega zakona (Temeljni zakon o izmeritvi zemljišč in zemljiškega katastra) in uredbe Zveznega izvršnega sveta (Uredba o izdelavi izmeritve in zemljiškega katastra in njenem vzdrževanju) je Zvezna geodetska uprava predpisovala vse do najmanjše podrobnosti. Tako je bilo npr. v eni od navodil Zvezne geodetske uprave določeno, da je treba uporabljati pri delu ošiljen svinčnik. Tudi dejavnost enotne Zveze inženirjev in geometrov Jugoslavije nas je omejevala. Obstoječa ureditev in prepodrobno predpisovanje nas je v Sloveniji vedno bolj oviralo z zaposlitvijo mlajših geodetskih kadrov, še zlasti z njihovim prevzemom vodilnejših funkcij v slovenski geodeziji (Zvezi geodetov Slovenije; geodetski upravni službi in operativi) se je pospešil proces geodetskega osamosvajanja.

O aktivnostih za osamosvojitev slovenske geodezije pove tudi Zakon o geodetski službi, ki ga je Slovenija sprejela 1970. leta. Vendar pa je predmetni zakon urejeval predvsem organizacijske zadeve geodetske službe v Sloveniji in nekatere zadeve, ki jih ni urejevala Zvezna geodetska uprava oziroma vojaška geodetska služba – Vojaško-geografski inštitut. Vse zadeve v zvezi z izmeritvijo zemljišč in zemljiškim katastrom so bile v pristojnosti Zvezne geodetske uprave, celotna kartografska dejavnost in deloma tudi osnovna geodetska dela pa v pristojnosti vojaške geodetske službe.